

8. 4. 2014

ID: 94019

Náhrada za ztrátu na výdělků

Za výdělek po zjištění nemoci z povolání se považuje ve smyslu ustanovení § 371 odst. 3 části první věty za středníkem zák. práce výdělek ve výši minimální mzdy určený podle sazby, kterou se řídí minimální mzda poškozeného zaměstnance podle ustanovení § 111 odst. 2 zák. práce a podle ustanovení § 2 a 4 nařízení vlády č. [567/2006](#) Sb.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 29/2013, ze dne 20.2.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně Y. L., zastoupené JUDr. M.M., advokátem se sídlem v M.S., proti žalovanému R.B., spol. s r.o. se sídlem v Č.B., zastoupeného JUDr. F.V., advokátem se sídlem v Č.B., o odškodnění nemoci z povolání, za účasti České pojišťovny a.s. se sídlem v P., jako vedlejšího účastníka na straně žalovaného, vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 30 C 119/2010, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. srpna 2012 č.j. 19 Co 1820/2012-193, tak, že rozsudek krajského soudu se zrušuje a věc se vrací Krajskému soudu v Českých Budějovicích k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Žalobkyně se žalobou podanou dne 31.3.2010 u Okresního soudu v Českých Budějovicích domáhala, aby jí žalovaný zaplatil na náhradě za účelně vynaložené náklady spojené s léčením 1.575,- Kč s úroky z prodlení "v zákonné výši" a na náhradě za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti za dobu od 4.1.2007 do 30.11.2010 částku 657.856,- Kč s úroky z prodlení "v zákonné výši" a nadále jí platil 14.000,- Kč měsíčně. Žalobu zdůvodnila zejména tím, že byla u žalovaného zaměstnána ode dne 4.9.1995 jako montážní dělnice a že ze zdravotních důvodů ukončila se žalovaným pracovní poměr dohodou ke dni 20.12.2006. Lékařskými posudky ze dne 22.5.2008 byly u žalobkyně "ohlášeny s datem zjištění 2.11.2006" nemoci z povolání (chronická tendomyositida extensorů předloktí vpravo a vlevo a flexorů předloktí vpravo a vlevo) a dne 31.7.2007 byla žalobkyni přiznána invalidita "s platností od 7.12.2006"; invalidita byla žalobkyni přiznána "z obecných důvodů" (pro "duševní onemocnění"), které nebránily, aby žalobkyně nemohla - kdyby tu nebyly nemoci z povolání - vykonávat práci montážní dělnice u žalovaného. Po skončení pracovního poměru u žalovaného byla žalobkyně "evidována na úřadu práce jako uchazečka o zaměstnání" do 18.5.2009 a do zaměstnání znovu nastoupila ode dne 19.5.2009. Protože "příslušná pojišťovna" odmítá poskytnout odškodnění v plné výši, domáhá se žalobkyně svých nároků u soudu.

V průběhu řízení před soudem prvního stupně žalobkyně vzala zpět žalobu o zaplacení náhrady za účelně vynaložené náklady spojené s léčením ve výši 1.575,- Kč s úroky z prodlení "v zákonné výši", náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti za dobu od 4.1.2007 do 30.11.2010 ve výši 600.974,- Kč s úroky z prodlení "v zákonné výši" a náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti ve výši 14.000,- Kč měsíčně za dobu od 1.12.2010. Uvedla, že strany se dohodly na smírném vypořádání nároků žalobkyně s výjimkou částky 56.882,- Kč s úroky z prodlení; mezi účastníky totiž zůstalo "sporné", zda při výpočtu náhrady za ztrátu na výdělků u žalobkyně podle ustanovení § 371 odst.3 zákoníku práce je třeba vycházet ze základní sazby minimální mzdy nebo ze sazby snížené, odpovídající invaliditě žalobkyně, i když její invalidita nebyla následkem nemoci z povolání.

Okresní soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 15.2.2012 č.j. 30 C 119/2010-161 z důvodu

zpětvzetí žaloby zastavil řízení "co do částky 602.549,- Kč s příslušenstvím a co do nároku na peněžitý důchod ve výši 14.000,- Kč měsíčně od 1.3.2010", žalovanému uložil, aby zaplatil žalobkyni 56.882,- Kč s úrokem z prodlení, který vyčíslil, a rozhodl, že žalovaný a vedlejší účastník jsou povinni zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení společně a nerozdílně 30.883,- Kč k rukám advokáta JUDr. M.M. Při řešení mezi účastníky "sporné" právní otázky soud prvního stupně dospěl k závěru, že ustanovení § 371 odst.3 zákoníku práce - hovoří-li o tom, že "za výdělek po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání se považuje výdělek ve výši minimální mzdy" - "odkazuje" na ustanovení § 111 zákoníku práce, což "v sobě zahrnuje i odkaz" na nařízení vlády 567/2006 Sb., které diferencuje sazby minimální mzdy "podle míry vlivů omezujících pracovní uplatnění zaměstnance". Invaliditě žalobkyně odpovídá "sazba ve výši 75% sazby základní", a proto je třeba při určení výše náhrady mzdy po skončení pracovní neschopnosti žalobkyně vycházet z této "snížené sazby", aniž by bylo významné, že "invalidita žalobkyně nesouvisí" s odškodňovanou nemocí z povolání. Žalobkyně proto důvodně požaduje nedoplatek náhrady za ztrátu na výdělků.

K odvolání žalovaného a vedlejšího účastníka Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 21.8.2012 č.j. 19 Co 1820/2012-193 změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu o 56.882,- Kč s úrokem z prodlení zamítl a rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů žalovanému 43.208,- Kč k rukám advokáta JUDr. F.V. a vedlejšímu účastníku 2.840,- Kč. Odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně dovedl, že "částečnou invaliditu žalobkyně z důvodu tzv. obecného onemocnění nelze při výpočtu ztráty na výdělků po skončení pracovní neschopnosti za dobu její nezaměstnanosti zohlednit". Vznikla-li tedy žalobkyni "škoda tím, že při výpočtu náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti za období její nezaměstnanosti dle § 371 odst.1, 3 zákoníku práce žalovaný a vedlejší účastník započítávali jako předpokládaný výdělek žalobkyně minimální mzdu v základní výši 8.000,- Kč a nikoli ve výši 6.000,- Kč snížené s ohledem na její částečnou invaliditu dle § 4 písm.c) nařízení vlády č. 567/2006 Sb., pak tato škoda není v příčinné souvislosti s nemocí z povolání", neboť "částečná invalidita žalobkyně není způsobena nemocí z povolání, ale jiným onemocněním", a chybí tu proto příčinná souvislost mezi nemocí z povolání a vzniklou škodou. Žaloba tak musela být zamítnuta.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. Namítá, že "minimální mzda není jen jedna", neboť je "diferencována mimo jiné i podle aktuálního zdravotního stavu posuzované osoby". Protože ustanovení § 371 odst.3 zákoníku práce určuje "pro nezaměstnané fikci výdělků, kterého by dosáhli, kdyby nebyli nezaměstnaní", žalobkyně by musela mít, kdyby byla zaměstnána v pracovním poměru, jako osoba částečně invalidní mzdu ve výši alespoň 6.000,- Kč měsíčně. Podle dovolatelky je ustanovení § 371 odst.3 zákoníku práce "nutné považovat za zvláštní výpočtové pravidlo pro stanovení výše ztráty na výdělků u osob zdravotně postižených v době jejich nezaměstnanosti" a nevztahuje se k němu "posouzení příčinné souvislosti mezi škodní událostí (nemocí z povolání) a výší škody". Žalobkyně poukazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5.4.2001 sp. zn. 21 Cdo 906/2000, podle něhož je třeba "jinou vhodnou práci pro poškozeného posuzovat i se zřetelem na jeho zdravotní obecný stav, byť nijak nesouvisí s pracovním úrazem (nemocí z povolání)", a navrhuje, aby dovolací soud zrušil napadený rozsudek a aby věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) projednal dovolání podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů účinných do 31.12.2012 (dále jen "o.s.ř."), neboť napadený rozsudek byl vydán v době do 31.12.2012 (srov. Čl. II bod 7 zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř. oprávněnou osobou (účastníkem řízení) a že jde o rozsudek, proti němuž je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř. dovolání přípustné, přezkoumal napadený rozsudek ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř. bez nařízení

jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat - s ohledem na to, že žalobkyni vzniklo (mělo podle jejího tvrzení vzniknout) právo na náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti dnem 4.1.2007, podle zákona č. [262/2006](#) Sb., zákoník práce, ve znění zákona č. [585/2006](#) Sb., tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 31.7.2007 (dále jen "zák. práce").

Předpoklady odpovědnosti zaměstnavatele vůči zaměstnanci za škodu vzniklou nemocí z povolání jsou podle ustanovení § 366 odst. 2 zák. práce nemoc z povolání (nemocemi z povolání jsou nemoci uvedené v Seznamu nemocí z povolání, stanovenému nařízením vlády č. [290/1995](#) Sb. ve znění pozdějších předpisů), vznik škody a příčinná souvislost mezi nemocí z povolání a vznikem škody.

Škoda, která vzniká následkem nemoci z povolání, spočívá též ve ztrátě na výdělků po skončení pracovní neschopnosti (při uznání plné nebo částečné invalidity). Ke ztrátě na výdělků dochází proto, že pracovní schopnost zaměstnance byla následkem nemoci z povolání snížena (omezena) nebo zanikla, a účelem náhrady za tuto ztrátu je poskytnout přiměřené odškodnění zaměstnanci, který není schopen pro své zdravotní postižení způsobené nemocí z povolání dosahovat takový výdělek, jaký měl před poškozením.

Škoda spočívající ve ztrátě na výdělků po skončení pracovní neschopnosti (při uznání plné nebo částečné invalidity) je majetkovou újmou, která se stanoví ve výši rozdílu mezi výdělkem zaměstnance před vznikem škody a výdělkem dosahovaným zaměstnancem po zjištění nemoci z povolání s připočtením případného plného nebo částečného invalidního důchodu pobíraného z téhož důvodu; tímto způsobem jsou vyjádřeny snížení (omezení) nebo ztráta pracovní způsobilosti poškozeného a jeho neschopnost dosahovat pro následky nemoci z povolání stejný výdělek jako před poškozením (srov. § 371 odst.1 zák. práce). O vztah příčinné souvislosti mezi ztrátou na výdělků po skončení pracovní neschopnosti (při uznání invalidity nebo částečné invalidity) a nemocí z povolání se jedná tehdy, vznikla-li tato škoda (došlo-li k poklesu nebo úplné ztrátě výdělků) následkem nemoci z povolání (tj. bez nemoci z povolání by ztráta na výdělků nevznikla tak, jak vznikla).

Náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti (při uznání plné nebo částečné invalidity) ve výši rozdílu mezi výdělkem zaměstnance před vznikem škody a výdělkem dosahovaným zaměstnancem po zjištění nemoci z povolání s připočtením případného plného nebo částečného invalidního důchodu pobíraného z téhož důvodu zaměstnanci přísluší také tehdy, je-li v době vzniku práva na náhradu veden v evidenci uchazečů o zaměstnání; v takovém případě se za výdělek zaměstnance po zjištění nemoci z povolání považuje - jak se uvádí v ustanovení § 371 odst.3 věte první zák. práce - výdělek ve výši minimální mzdy (§ 111 zák. práce). Minimální mzda je nejnižší přípustná výše odměny za práci v pracovním poměru nebo v právních vztazích založených dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr; mzda, plat nebo odměna z dohody nesmí být nižší než minimální mzda (srov. § 111 odst.1 větu první a druhou zák. práce). Výši základní sazby minimální mzdy a dalších sazeb minimální mzdy odstupňovaných podle míry vlivů omezujících pracovní uplatnění zaměstnance a podmínky pro poskytování minimální mzdy stanoví vláda nařízením, a to zpravidla s účinností od počátku kalendářního roku s přihlédnutím k vývoji mezd a spotřebitelských cen (srov. § 111 odst.2 větu první zák. práce). Základní sazba minimální mzdy činí nejméně 7.955,- Kč za měsíc nebo 48,10 Kč za hodinu; další sazby minimální mzdy nesmí být nižší než 50% základní sazby minimální mzdy (srov. § 111 odst.2 větu druhou zák. práce).

Z uvedeného v první řadě vyplývá, že výdělek ve výši minimální mzdy se nepovažuje za výdělek poškozeného zaměstnance po zjištění nemoci z povolání proto, že by šlo (mohlo jít) o následek nemoci z povolání. Skutečný důvod, proč je při určení náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti (při uznání plné nebo částečné invalidity) uvažováno s výdělkem ve výši minimální mzdy jako s výdělkem po zjištění nemoci z povolání, spočívá jen (a právě) v tom, že

zaměstnanec, který je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, nedosahuje žádný výdělek (a to nikoliv z důvodu následků nemoci z povolání, ale v důsledku nedostatku vhodných pracovních příležitostí), a že žádný zaměstnanec, který by byl - kdyby to umožňoval stav trhu práce - zaměstnán v pracovním poměru nebo v právním vztahu založeném některou z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, nemůže dosahovat nižší mzdu, plat nebo odměnu z dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr, než kolik činí minimální mzda. Právní úprava uvedená v ustanovení § 371 odst.3 věty první zák. práce, řečeno jinak, tímto způsobem vytváří - jak správně uvádí dovolatelka - fikci výše výdělku poškozeného zaměstnance po zjištění nemoci z povolání v případě, že zaměstnanec je v době vzniku práva na náhradu za ztrátu na výdělku veden v evidenci uchazečů o zaměstnání.

S dovolatelkou lze souhlasit také v tom, že "minimální mzda není jen jedna" a že výše minimální mzdy je odstupňována podle míry vlivů omezujících pracovní uplatnění zaměstnance, aniž by bylo významné, jaký mají tyto vlivy původ. Činí-li například minimální mzda zaměstnance ve věku 18 až 21 let po dobu 6 měsíců ode dne vzniku pracovního poměru 90% základní sazby minimální mzdy [srov. § 4 písm.a) nařízení vlády č. [567/2006 Sb.](#)], považuje se minimální mzda v této výši ve smyslu ustanovení § 371 odst.3 věty první zák. práce za výdělek takového zaměstnance po zjištění nemoci z povolání, i když je tu základní sazba minimální mzdy snížena z důvodu, který nesouvisí (a ani nemůže souviset) s následky nemoci z povolání. Uvádí-li se v ustanovení § 4 písm.c) nařízení vlády č. [567/2006 Sb.](#), že minimální mzda zaměstnance, který je poživitelem částečného invalidního důchodu, činí 75% základní sazby minimální mzdy, považuje se za výdělek takového zaměstnance po zjištění nemoci z povolání minimální mzda stanovená tímto způsobem bez ohledu na to, zda částečný invalidní důchod je či není pobírán z důvodu nemoci z povolání; jedině tímto způsobem lze totiž vystihnout, že poškozený zaměstnanec, který je poživitelem částečného invalidního důchodu, by musel - kdyby to umožňoval stav trhu práce a kdyby tak nemusel být veden v evidenci uchazečů o zaměstnání - při výkonu práce v pracovním poměru nebo v právním vztahu založeném některou z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, dosahovat mzdu, plat nebo odměnu z dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr alespoň ve výši 75% základní sazby minimální mzdy, uvedené v ustanovení § 2 nařízení vlády č. [567/2006 Sb.](#)

Z uvedených důvodů dospěl dovolací soud k závěru, že za výdělek po zjištění nemoci z povolání se považuje ve smyslu ustanovení § 371 odst.3 části první věty za středníkem zák. práce výdělek ve výši minimální mzdy určený podle sazby, kterou se řídí minimální mzda poškozeného zaměstnance podle ustanovení § 111 odst.2 zák. práce a podle ustanovení § 2 a 4 nařízení vlády č. [567/2006 Sb.](#)

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není správný, neboť spočívá na chybném právním posouzení věci. Nejvyšší soud České republiky proto napadený rozsudek podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty za středníkem o.s.ř. zrušil a věc podle ustanovení § 243b odst. 3 věty první o.s.ř. vrátil odvolacímu soudu (Krajskému soudu v Českých Budějovicích) k dalšímu řízení.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)